

Research Paper

Assessing Teacher Competence in Primary Education: Challenges and Innovative Solutions through Digital Technologies

Mehdi Salehi^{1*} & Zohre Ebrahimi²

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.
2. Ph.D. Graduate in Educational Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Use your device to scan and read article online

Article Info:
Received: 2025/11/16
Accepted: 2026/02/18
Available Online: 2026/03/16

Citation: Salehi, M. & Ebrahimi, Z. (2026). [Assessing Teacher Competence in Primary Education: Challenges and Innovative Solutions through Digital Technologies (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 14(4): 50-63. <https://doi.org/10.22098/jsp.2026.18852.6331>

[10.22098/jsp.2026.18852.6331](https://doi.org/10.22098/jsp.2026.18852.6331)

Extended Abstract

1. Introduction

Primary education serves as the foundation for lifelong learning, playing a pivotal role in students' cognitive, emotional, and social development, with quality heavily reliant on teachers' competencies (OECD, 2025). Effective primary teachers require strong subject knowledge alongside emotional, social, and digital skills to foster supportive environments tailored to young children's needs (Antonopoulou et al., 2025). Research demonstrates that high teacher competencies can improve student academic performance by up to 20%, particularly in 21st-century skills like critical thinking and collaboration (National Center for Intensive Interventions, 2024). However, evaluating these competencies faces significant challenges; traditional tools are often rigid and quantitative, overlooking multifaceted dimensions (Dursun & Aycan, 2025; Danielson, 2013). Competencies include specialized knowledge, creative teaching methods (e.g., storytelling and group activities), and emphasis on emotional and social growth (Sanz-Pons et al., 2023; Kling & Conley, 2024). Major challenges involve lack of tailored standardized tools, observer biases, resource shortages, and issues exacerbated by the COVID-19 pandemic (Al Maktoum & Alkabi, 2024; Mpofo & Sevota, 2024). Recent studies advocate innovative technologies like artificial intelligence to enhance evaluation accuracy and comprehensiveness (Antonopoulou et al., 2025).

This study analyzes these challenges and proposes an integrated framework combining AI and digital tools with traditional methods for more precise, equitable, and primary-specific assessments. In Iran, limited research (e.g., Zarei & Karami, 2022; Fathi et al., 2023) identifies competencies but lacks digital integration. This work bridges these gaps, offering a localized framework to improve teacher performance and educational quality.

2. Materials and Methods

This qualitative study utilized thematic analysis (Braun & Clarke, 2019) to identify and examine challenges and innovative digital solutions in evaluating primary teachers' competencies. Thematic analysis was selected for its flexibility in extracting meaningful patterns from qualitative data. The population comprised primary teachers in Tehran province, offering geographic and educational diversity. Purposive snowball sampling recruited 17 teachers with at least five years of experience, representing urban and rural areas. Theoretical saturation was achieved after 15 interviews, with two additional ones for confirmation.

Data were gathered via semi-structured face-to-face interviews (35–70 minutes) in comfortable settings like schools. The protocol addressed key challenges in competency evaluation and proposed improvements. With written consent, interviews were audio-recorded, promptly transcribed, and supplemented with notes on non-verbal cues.

Analysis followed Braun and Clarke's six phases (data familiarization, initial coding, theme searching, review, definition, and reporting) using MAXQDA software.

*Corresponding Author:

Mehdi Salehi

Address: Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Tel: +98 (918) 3797399

E-mail: m.salehi@uok.ac.ir

Initially, 198 open codes were generated, then organized into sub-themes and three main themes: challenges, needs, and solutions.

Credibility was ensured through member checking, peer debriefing, and researcher reflexivity to control potential biases (e.g., overemphasis on technology due to the researcher's background). Differences in perspectives between teachers from advantaged and disadvantaged areas influenced theme development. Ethical principles, including informed consent, confidentiality, and data anonymity, were rigorously upheld.

3. Results

Thematic analysis of interview data yielded 198 open codes, organized into three main themes and nine sub-themes: challenges in competency evaluation, teachers' needs, and innovative solutions. The challenges theme encompassed lack of criteria transparency (subjective evaluation, school differences), insufficient constructive feedback (general feedback, lack of

practical guidance), and regional inequality (rural equipment shortages, poor internet access). Teachers from disadvantaged areas emphasized resource disparities.

The needs theme focused on training in evaluation standards (practical and free workshops), continuous feedback (personalized and timely), and digital tools (rapid data processing, reducing regional gaps). The solutions theme included interactive training (experience sharing), transparent policy-making (clear criteria announcement, ministerial support), and technology integration in evaluation (online tools, improved accuracy and access).

The primary teacher competency evaluation model is a dynamic cyclical framework starting from challenges, connecting to needs (central focus), and leading to innovative solutions (e.g., technology integration) for continuous improvement and educational equity. Cyclical arrows represent ongoing interaction and sustainable professional development.

Table 1. Main Themes and Sub-themes

Main Theme	Sub-themes
Challenges in Competency Evaluation	Lack of criteria transparency
	Insufficient constructive feedback
	Regional inequality
Teachers' Needs	Training in evaluation standards
	Continuous feedback
	Digital tools
Innovative Solutions	Interactive training
	Transparent policy-making
	Technology integration in evaluation

4. Discussion and Conclusion

This study revealed that evaluating primary teachers' competencies faces structural challenges, including lack of criteria transparency, insufficient constructive feedback, and regional inequalities, reducing accuracy and hindering professional development. These findings align with [Joshi et al. \(2025\)](#), [Gonzalez-Fernandez et al. \(2023\)](#), and [Kling & Conley \(2024\)](#), highlighting exacerbated disparities post-COVID-19 and the impact of opacity on teacher trust.

Teachers' needs for standardized training, continuous feedback, and digital tools resonate with [Sanz-Ponce et al. \(2023\)](#) and [Antonopoulou et al. \(2025\)](#), emphasizing digital competency gaps and practical training requirements.

Proposed innovative solutions-interactive training, transparent policy-making, and technology integration (e.g., online assessments and AI)-align with global trends in [Kling & Conley \(2024\)](#) and [Antonopoulou et al. \(2025\)](#).

The integrated framework, centered on digital technologies, promotes fairer, more effective evaluations and enhances primary education quality. Recommendations include implementing online feedback platforms and virtual workshops by the

Ministry of Education to reduce inequalities and ensure sustainable professional development. This research fills domestic gaps, offering a practical solution for Iran's educational system.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Ethical principles are fully observed in this article. Participants were allowed to withdraw from the study at any time. Also, all the participants were in the process of research. It should be noted that the information was kept confidential.

Funding

This research has not received any financial assistance from financial organizations in the public, commercial or non-profit sectors.

Authors' contributions

All the authors have participated in the design, execution and writing of all parts of this research.

Conflicts of interest

According to the authors of this article, there is no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

ارزیابی شایستگی معلمان در آموزش ابتدایی: چالش‌ها و راهکارهای نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال

مهدی صالحی^{*۱} و زهره ابراهیمی^۲

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

۲. دانش آموخته دکتری رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

ستاددهی: صالحی، م. و ابراهیمی، ز. (۱۴۰۴). ارزیابی شایستگی معلمان در آموزش ابتدایی: چالش‌ها و راهکارهای نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های

دیجیتال. فصلنامه روانشناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۴(۴): ۶۳-۵۰. <https://doi.org/10.22098/jsp.2026.18852.6331>

doi 10.22098/jsp.2026.18852.6331

چکیده

هدف: آموزش ابتدایی به‌عنوان بنیان یادگیری مادام‌العمر، به شایستگی معلمان وابسته است اما ارزیابی شایستگی‌ها نیازمند بازنگری و رویکردهای نوین است. هدف این پژوهش تحلیل چالش‌های ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی و ارائه راهکارهای نوین برای بهبود فرآیندهای ارزیابی با بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال بود.

روش‌ها: پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام شد و داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۷ مشارکت‌کننده (معلمان ابتدایی با حداقل پنج سال تجربه تدریس از مناطق شهری و روستایی) در استان تهران، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، گردآوری شدند.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها منجر به استخراج ۱۹۸ کد باز و شناسایی سه مضمون اصلی شامل چالش‌های ارزیابی شایستگی (عدم شفافیت معیارها، کمبود بازخورد سازنده، نابرابری منطقه‌ای)، نیازهای معلمان (آموزش استانداردهای ارزیابی، بازخورد مداوم، ابزارهای دیجیتال)، و راهکارهای نوین (آموزش‌های تعاملی، سیاست‌گذاری شفاف، ادغام فناوری در ارزیابی) شد. الگوی پیشنهادی شامل چارچوبی یکپارچه برای ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی با تأکید بر فناوری‌های دیجیتال، آموزش‌های تعاملی و سیاست‌گذاری شفاف طراحی شد. یافته‌ها نشان می‌دهند که چالش‌های شناسایی شده، مانند عدم شفافیت و نابرابری منطقه‌ای، مانع اثربخشی ارزیابی‌ها هستند و استفاده از فناوری‌های دیجیتال و سیاست‌گذاری شفاف می‌تواند به بهبود فرآیند ارزیابی کمک کند.

نتیجه‌گیری: پیشنهاد می‌شود وزارت آموزش و پرورش برنامه‌های آموزشی مبتنی بر فناوری و سیاست‌های شفاف را برای حمایت از توسعه حرفه‌ای معلمان اجرا کند. این پژوهش زمینه‌ساز تحقیقات آینده در زمینه ارزیابی دیجیتال در نظام‌های آموزشی در حال توسعه است.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۲۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۲/۲۵

کلیدواژه‌ها:

ارزیابی شایستگی، معلمان ابتدایی، فناوری دیجیتال، آموزش تعاملی، کیفیت آموزش

مقدمه

عاطفی، اجتماعی و دیجیتال هستند تا بتوانند محیطی حمایتگر و متناسب با نیازهای کودکان دبستانی ایجاد کنند (آنتونوپولو^۱ و همکاران، ۲۰۲۵).

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که شایستگی معلمان ابتدایی می‌تواند

1. Antonopoulou

آموزش ابتدایی به‌عنوان پایه‌ای برای یادگیری مادام‌العمر، نقشی بی‌بدیل در رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان ایفا می‌کند و کیفیت آن به شایستگی معلمان وابسته است (OECD, 2025). معلمان ابتدایی نه تنها باید دانش موضوعی قوی داشته باشند، بلکه نیازمند مهارت‌های

* نویسنده مسئول:

مهدی صالحی

نشانی: گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

تلفن: ۳۷۹۷۳۹۹ (۹۱۸) ۰۹۸

پست الکترونیکی: m.salehi@uok.ac.ir

امری ضروری است (هنگ^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۵). روش‌های کنونی ارزیابی، که اغلب بر معیارهای کمی و غیرمنعطف متکی هستند، نمی‌توانند جنبه‌های چندوجهی شایستگی معلمان ابتدایی، مانند مهارت‌های عاطفی و خلاقیت در تدریس، را به‌طور کامل پوشش دهند (پونوماریووین^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۵). این کاستی‌ها نه تنها به نتایج ناعادلانه در ارزیابی منجر می‌شوند، بلکه مانع از توسعه حرفه‌ای معلمان و بهبود کیفیت آموزش می‌گردند (گنزالز-فرناندز^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۴).

با وجود اهمیت آموزش ابتدایی به‌عنوان پایه‌ای برای رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان، فرآیندهای کنونی ارزیابی شایستگی معلمان در این سطح با موانع متعددی مواجه است، از جمله فقدان ابزارهای متناسب با ویژگی‌های کودکان دبستانی، سوگیری در قضاوت‌ها و کمبود منابع آموزشی و مالی. این مسائل نه تنها دقت ارزیابی‌ها را کاهش می‌دهند، بلکه مانع از تحقق پتانسیل کامل معلمان در بهبود نتایج یادگیری می‌شوند. این پژوهش با هدف تحلیل عمیق این چالش‌ها و ارائه راهکارهای نوین، به دنبال پاسخ به این پرسش است که چگونه می‌توان با بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال، فرآیندهای ارزیابی را بهبود بخشید. نوآوری این مطالعه در پیشنهاد یک چارچوب یکپارچه است که فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی را با ارزیابی‌های سنتی ترکیب می‌کند تا رویکردی دقیق‌تر، عادلانه‌تر و متناسب با نیازهای آموزش ابتدایی ارائه دهد. این چارچوب نه تنها به بهبود عملکرد معلمان کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ساز ارتقای کیفیت آموزش و پرورش در سطح پایه خواهد بود.

مفهوم شایستگی معلمان به‌عنوان ترکیبی از دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های حرفه‌ای، از دیرباز در پژوهش‌های آموزشی مورد توجه بوده است (دانیلسون، ۲۰۱۳). در آموزش ابتدایی، که کودکان دبستانی را هدف قرار می‌دهد، شایستگی معلمان شامل دانش موضوعی، مهارت‌های عاطفی، اجتماعی و روش‌های خلاقانه تدریس است (سانز-پونز و همکاران، ۲۰۲۳).

سانز-پونز و همکاران (۲۰۲۳) مشخص کردند که شایستگی‌های عاطفی

معلمان، مانند همدلی و مدیریت استرس، مشارکت دانش‌آموزان را به‌طور

1. National Center on Intensive Intervention
2. Danielson
3. Sanz-Ponce
4. Ceallaigh & Connolly
5. Dursun & Aykan
6. Tzafilkou
7. Adawiah
8. Suar
9. Joshi
10. Al Maktoum & Al Kaabi
11. Mpfu & Sefotho
12. Huang
13. Ponomarioviené
14. González-Fernández

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را تا ۲۰ درصد بهبود بخشد، به‌ویژه در پرورش مهارت‌های قرن بیست و یکم مانند تفکر انتقادی و همکاری (مرکز ملی مداخلات فشرده^۱، ۲۰۲۴). با این حال، ارزیابی شایستگی معلمان در این سطح با چالش‌هایی مواجه است که نیازمند بازنگری در روش‌ها و ابزارهای موجود است.

شایستگی معلمان ابتدایی شامل ترکیبی از دانش تخصصی، مهارت‌های تدریس و نگرش‌های حرفه‌ای است که باید متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان دبستانی طراحی شود (دانیلسون^۲، ۲۰۱۳). این شایستگی‌ها در آموزش ابتدایی، که بر رشد عاطفی و اجتماعی تأکید دارد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند (سانز-پونز^۳ و همکاران، ۲۰۲۳). برای مثال، معلمان ابتدایی باید بتوانند با استفاده از روش‌های خلاقانه مانند داستان‌گویی و فعالیت‌های گروهی، انگیزه یادگیری را در دانش‌آموزان تقویت کنند (کلاینگ و کنلی^۴، ۲۰۲۴). با این وجود، ابزارهای سنتی ارزیابی اغلب قادر به سنجش این شایستگی‌های چندبعدی نیستند و به معیارهای کمی محدود می‌شوند (درسان و آیکان^۵، ۲۰۲۵).

ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی فراتر از شناسایی نقاط قوت و ضعف، به توسعه حرفه‌ای مستمر و بهبود کیفیت آموزش کمک می‌کند (تزافیلکو^۶ و همکاران، ۲۰۲۳). مطالعات نشان داده‌اند که ارزیابی‌های مؤثر می‌توانند انگیزه معلمان را افزایش داده و به بهبود نتایج یادگیری منجر شوند (آداوی^۷، ۲۰۲۳). با این حال، در بسیاری از نظام‌های آموزشی، روش‌های ارزیابی همچنان به ابزارهای استاندارد و غیرمنعطف وابسته هستند که نمی‌توانند نیازهای خاص کلاس‌های ابتدایی را برآورده کنند (سوآر^۸ و همکاران، ۲۰۲۵). این محدودیت‌ها به‌ویژه در زمینه تعامل با والدین و مدیریت کلاس‌های چندفرهنگی مشهود است (جوشی^۹ و همکاران، ۲۰۲۵).

یکی از چالش‌های اصلی در ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی، فقدان ابزارهای استاندارد متناسب با ویژگی‌های این سطح آموزشی است (آل مکتوم و آلكای^{۱۰}، ۲۰۲۴). علاوه بر این، عواملی مانند سوگیری‌های ناظران، کمبود منابع و مقاومت معلمان، اثربخشی ارزیابی‌ها را کاهش می‌دهند (مپوفا و سفوتا^{۱۱}، ۲۰۲۴). همه‌گیری کووید-۱۹ نیز این چالش‌ها را تشدید کرده و نیاز به رویکردهای دیجیتال و نوین را بیش از پیش برجسته ساخته است (OECD, 2025). پژوهش‌های اخیر بر لزوم استفاده از فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی و تحلیل داده‌ها برای بهبود دقت و جامعیت ارزیابی‌ها تأکید دارند (آنتونوپولو و همکاران، ۲۰۲۵).

با توجه به نقش محوری معلمان ابتدایی در شکل‌دهی آینده تحصیلی و اجتماعی دانش‌آموزان، بازنگری در فرآیندهای ارزیابی شایستگی آن‌ها

معلمان منجر شده، که تأثیر منفی بر توسعه حرفه‌ای و کیفیت آموزش دارد. این مطالعه گرچه چالش را به‌خوبی شناسایی کرده، اما راهکارهای عملی محدودی ارائه می‌دهد، که نشان‌دهنده شکاف بین شناسایی مسئله و ارائه راه‌حل است. **مپوفا و سفوتا (۲۰۲۴)** نتیجه گرفتند که سوگیری در ارزیابی، مانند پیش‌داوری‌های ناظران یا تفاوت‌های فرهنگی، دقت ارزیابی را کاهش داده و اعتماد معلمان به فرآیند را تضعیف می‌کند. **گنزالز-فرناندز و همکاران (۲۰۲۴)** مشخص کردند که مقاومت معلمان در برابر ارزیابی، به دلیل احساس تهدید یا کمبود بازخورد سازنده، مانع از اثربخشی فرآیند می‌شود، اما عدم توجه به فرهنگ سازمانی مدارس در این مطالعه، تحلیل را ناقص کرده است. فقدان ابزارهای ارزیابی متناسب با نیازهای خاص آموزش ابتدایی، پیچیدگی اجرای فرآیندهای دقیق و عادلانه را افزایش داده است. **آداوی (۲۰۲۳)** بیان کردند که کمبود منابع مالی و آموزشی، اجرای ارزیابی‌های دقیق را مختل کرده و به کاهش کیفیت فرآیند منجر شده است، اما عدم بررسی تفاوت‌های ساختاری بین نظام‌های آموزشی، کاربرد عملی یافته‌های آن‌ها را محدود کرده است.

پژوهش‌های اخیر به سمت راهکارهای دیجیتال برای ارزیابی شایستگی معلمان حرکت کرده‌اند. **آنتونوپولو و همکاران (۲۰۲۵)** یافتند که استفاده از هوش مصنوعی و تحلیل ویدئویی کلاس‌ها، ارزیابی را عینی‌تر کرده و بازخورد دقیق‌تری به معلمان ارائه می‌دهد، که به بهبود عملکرد تدریس کمک می‌کند. گرچه این رویکرد نویدبخش است، اما وابستگی بیش از حد به فناوری ممکن است در نظام‌های آموزشی با منابع محدود غیرعملی باشد. **پونوماریوین و همکاران (۲۰۲۵)** نتیجه گرفت که ارزیابی‌های مبتنی بر شواهد، شامل بازخورد چندمنبعی از دانش‌آموزان، همکاران و والدین، رضایت معلمان از فرآیند ارزیابی را افزایش داده و انگیزه حرفه‌ای آن‌ها را تقویت می‌کند. با این حال، این مطالعه به پیچیدگی‌های پیاده‌سازی این روش در کلاس‌های ابتدایی شلوغ توجه کافی نداشته است. **آنتونوپولو و همکاران (۲۰۲۵)** مشخص کردند که توسعه حرفه‌ای مستمر، شایستگی‌های دیجیتال معلمان را بهبود بخشیده و استفاده از پلتفرم‌های آموزشی آنلاین را تسهیل می‌کند، اما کمبود داده‌های تجربی در این مطالعه، امکان تعمیم گسترده نتایج را کاهش داده است.

در زمینه فناوری، مطالعات جدیدتر به ابزارهای نوین پرداخته‌اند. **سانز-پونز و همکاران (۲۰۲۴)** مشخص کردند که اپلیکیشن‌های موبایلی برای بازخورد فوری، فرآیند ارزیابی را تسریع کرده و تعاملات بین ناظران و معلمان را بهبود می‌بخشند، اما عدم توجه به حریم خصوصی داده‌ها در این مطالعه یک نقص جدی است. **جانسون و همکاران (۲۰۲۳)** نتیجه گرفتند که ارزیابی‌های مبتنی بر واقعیت مجازی، درک ناظران از شایستگی‌های معلمان را عمیق‌تر کرده و امکان شبیه‌سازی سناریوهای

قابل توجهی افزایش داده و رفتارهای مخرب کلاسی را کاهش می‌دهد، که به ایجاد محیطی حمایتگر برای یادگیری منجر می‌شود. تأکید بیش از حد پژوهش‌ها بر شایستگی‌های شناختی، مانند دانش موضوعی، در مقایسه با مهارت‌های عاطفی و اجتماعی، نشان‌دهنده خلأ نظری است، زیرا آموزش ابتدایی به‌طور خاص نیازمند توجه به رشد عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان است (**نریمانی و همکاران، ۱۴۰۴**). **ترافیلکو و همکاران (۲۰۲۳)** یافتند که معلمان با شایستگی‌های دیجیتال بالا، مانند استفاده از ابزارهای تعاملی، انگیزه یادگیری دانش‌آموزان را تقویت کرده و تعاملات کلاسی را بهبود می‌بخشند، اما این مطالعه به دلیل تمرکز بر یک نمونه محدود در اروپا، تعمیم‌پذیری کافی را برای نظام‌های آموزشی متنوع تضمین نکرده است. مرکز ملی مداخلات فشرده (**۲۰۲۴**) نتیجه گرفت که معلمان با شایستگی‌های بالا در مهارت‌های قرن بیست و یکم، مانند تفکر انتقادی و همکاری، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را به‌طور چشمگیری ارتقا می‌دهند، اما فقدان تعریف عملیاتی مشخص از این مهارت‌ها، تحلیل دقیق نتایج را دشوار می‌سازد. پیچیدگی شایستگی‌های مورد نیاز در آموزش ابتدایی، که **کلاینگ و کنلی (۲۰۲۴)** نیز به آن اشاره کرده‌اند و یافتند که معلمان خلاق یادگیری مفاهیم پایه را تسهیل می‌کنند، نیازمند ابزارهای ارزیابی دقیق‌تر و چندبعدی است که در مطالعات موجود کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی به‌منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف، بهبود عملکرد و توسعه حرفه‌ای مستمر طراحی شده است. چارچوب‌های کلاسیکی مانند چارچوب **دانلیسون (۲۰۱۳)** و مدل **مارزانو (۲۰۰۷)** بر ارزیابی چندبعدی تأکید دارند، اما این چارچوب‌ها به دلیل طراحی عمومی، نمی‌توانند ویژگی‌های خاص آموزش ابتدایی، مانند تعاملات عاطفی با کودکان دبستانی، را به‌طور کامل پوشش دهند. **درسان و آیکان (۲۰۲۵)** مشخص کردند که ابزارهای سنتی ارزیابی، که بر معیارهای کمی مانند نمرات دانش‌آموزان متکی هستند، جنبه‌های عاطفی و اخلاقانه تدریس، مانند توانایی ایجاد انگیزه و مدیریت کلاس، را نادیده می‌گیرند، که این امر به کاهش اثربخشی ارزیابی منجر شده است. این محدودیت به دلیل فقدان تمرکز بر زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی در طراحی ابزارهای ارزیابی است. **آل مکتوم و آلکابی (۲۰۲۴)** بیان کردند که ابزارهای سنتی ارزیابی، تعاملات معلم-والدین را که به بهبود رفتار و مشارکت دانش‌آموزان کمک می‌کند (**میکائیلی و همکاران، ۱۴۰۲**)، نادیده می‌گیرند، و این امر مانع از ارزیابی جامع شایستگی‌ها می‌شود.

چالش‌های ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی در پژوهش‌های متعدد بررسی شده‌اند. **جوشی و همکاران (۲۰۲۵)** یافتند که فقدان ابزارهای استاندارد متناسب با کودکان دبستانی، به نتایج ناعادلانه و کاهش انگیزه

کلاسی را فراهم می‌کند، اما هزینه‌های بالای این فناوری، کاربرد آن را در نظام‌های آموزشی در حال توسعه محدود می‌کند. این مطالعات گرچه نوآورانه هستند، اما به مسائل عملی و زمینه‌ای، مانند دسترسی و هزینه، کمتر توجه کرده‌اند.

در زمینه آموزش ابتدایی در ایران، پژوهش‌های محدودی به ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی پرداخته‌اند. زارعی و کرمی (۱۴۰۱) با تحلیل محتوای استقرایی، پنج مؤلفه شایستگی معلمان، شامل مهارت‌های تربیتی، دانش تخصصی، صلاحیت‌های اخلاق، سلامت جسمانی و روانی، و وضعیت دانش‌آموزان را شناسایی کردند و روش‌هایی چون مشاهده کلاس و نمونه کارها را پیشنهاد دادند؛ اما این مطالعه به دلیل عدم استفاده از فناوری‌های نوین و نادیده گرفتن تفاوت‌های خاص شایستگی‌های معلمان ابتدایی، که نیازمند تمرکز بر مهارت‌های عاطفی بیشتری در مقایسه با معلمان متوسطه هستند و فقدان راهکارهای عملی برای اجرا، از عمق کافی برخوردار نیست. فتحی و همکاران (۲۰۲۳) با روش نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، چهار بعد شایستگی حرفه‌ای، شامل دانش، عمل، تعهد، و توسعه هویت حرفه‌ای را استخراج کردند و بر ارزش‌های دینی تأکید داشتند؛ اما تمرکز صرف بر جنبه‌های نظری و نادیده گرفتن ابزارهای دیجیتال کارایی محدودی در این سطح آموزشی نشان می‌دهد. پورجمشیدی (۱۴۰۳) نشان داد که معلمان ابتدایی در همدان با استانداردهای ISTE در ادغام فناوری موفق عمل کرده‌اند، اما این مطالعه به دلیل محدود بودن به یک منطقه و عدم بررسی چالش‌های دسترسی به فناوری در مناطق محروم، تعمیم‌پذیری محدودی دارد. اولوا و همکاران (۱۳۹۸) با طراحی الگویی برای شایستگی معلمان شیمی، ابعاد دانش، مهارت، و نگرش را مشخص کردند، اما این الگو به‌طور خاص برای آموزش ابتدایی طراحی نشده و به دلیل تمرکز بر دروس تخصصی متوسطه و عدم بهره‌گیری از ابزارهای مدرن ارزیابی، نمی‌تواند نیازهای معلمان ابتدایی، که بر آموزش پایه و مهارت‌های عمومی متمرکز است، را پوشش دهد. این پژوهش‌ها به دلیل بی‌توجهی به ویژگی‌های خاص معلمان ابتدایی، محدودیت‌های روش‌شناختی، و ناکافی بودن بومی‌سازی، چارچوب‌های جامعی برای ارزیابی شایستگی معلمان این دوره ارائه نکرده‌اند.

با وجود پیشرفت‌های پژوهشی، شکاف‌های قابل توجهی در زمینه ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی وجود دارد. بسیاری از مطالعات بر آموزش متوسطه یا عالی تمرکز دارند و آموزش ابتدایی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این تمرکز نامتوازن مانع از توسعه ابزارهای متناسب با ویژگی‌های کودکان دبستانی شده است. علاوه بر این، پژوهش‌های موجود کمتر به ترکیب فناوری‌های دیجیتال با ارزیابی‌های سنتی

پرداخته‌اند. در ایران نیز، فقدان چارچوب‌های بومی و متناسب با ویژگی‌های فرهنگی و آموزشی مشهود است. این پژوهش با هدف پر کردن این شکاف‌ها، چالش‌های ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی را تحلیل کرده و چارچوبی یکپارچه مبتنی بر فناوری ارائه می‌دهد که نه تنها عینی‌تر و عادلانه‌تر است، بلکه به نیازهای خاص آموزش ابتدایی پاسخ می‌دهد.

روش پژوهش

این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام شد تا چالش‌ها و راهکارهای نوین در ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی شناسایی و تحلیل گردد. تحلیل مضمون به دلیل انعطاف‌پذیری در استخراج الگوهای معنادار از داده‌های کیفی و درک عمیق چالش‌ها و نیازهای ارزیابی شایستگی انتخاب شد (برن و کلارک، ۲۰۱۹). جامعه پژوهش شامل معلمان ابتدایی شاغل در استان تهران بود که به دلیل تنوع جغرافیایی و آموزشی، بازتاب کاملی از تجربیات و چالش‌های آموزشی معلمان ابتدایی را ارائه می‌دهد. نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند و با روش گلوله برفی انجام شد و ۱۷ معلم ابتدایی انتخاب شدند تا طیف گسترده‌ای از تجربیات و دیدگاه‌ها پوشش داده شود. معیارهای انتخاب مشارکت‌کنندگان شامل حداقل پنج سال تجربه تدریس در دوره ابتدایی و تنوع جغرافیایی (مناطق شهری و روستایی) بود. اشباع نظری پس از مصاحبه با ۱۵ نفر تأیید شد و دیگر به کدهای جدیدی دست نیافتیم اما برای اطمینان از کامل بودن داده‌ها، دو مصاحبه اضافی انجام گرفت.

داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته حضوری جمع‌آوری شدند تا نگرش‌ها، چالش‌ها، و پیشنهادها، معلمان درباره ارزیابی شایستگی به‌طور دقیق بررسی شود. پروتکل مصاحبه شامل سؤالاتی مانند «چالش‌های اصلی شما در ارزیابی شایستگی‌های حرفه‌ای چیست؟» و «راهکارهای نوین پیشنهادی برای بهبود فرآیند ارزیابی شایستگی‌ها کدام‌اند؟» بود که امکان پاسخ‌های جامع و انعطاف‌پذیر را فراهم کرد. مصاحبه‌ها در محیط‌های آرام مانند مدارس یا مراکز آموزشی برگزار شدند تا مشارکت‌کنندگان احساس راحتی داشته باشند. ابزار ثبت داده شامل ضبط صوتی با رضایت کتبی و یادداشت‌برداری همزمان برای ثبت نشانه‌های غیرکلامی بود. هر مصاحبه بین ۳۵ تا ۷۰ دقیقه طول کشید و بلافاصله پس از اتمام رونویسی شد.

تحلیل داده‌ها بر اساس مراحل شش‌گانه برن و کلارک (۲۰۱۹) انجام شد: آشنایی با داده‌ها، کدگذاری اولیه، جستجوی مضامین، بازنگری و تعریف مضامین، و تدوین گزارش نهایی. در مرحله کدگذاری اولیه،

.....
I. Braun & Clarke

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

با استفاده از دفترچه بازتابی نقش خود را بررسی کرد؛ با توجه به تجربه چهارساله در آموزش ابتدایی و آگاهی از فناوری، سوگیری‌های احتمالی مانند تأکید بیش از حد بر راهکارهای دیجیتال کنترل شد و تحلیل بر دیدگاه‌های معلمان متمرکز ماند.

در تحلیل داده‌ها، دیدگاه‌های معلمان از مناطق برخوردار و کم‌برخوردار مقایسه شد؛ برای مثال، معلمان مناطق برخوردار بیشتر بر چالش‌های مرتبط با استانداردهای ارزیابی و نیاز به فناوری‌های نوین تأکید داشتند، در حالی که معلمان مناطق کم‌برخوردار بر موانع زیرساختی و کمبود منابع آموزشی تمرکز کردند. این تفاوت‌های دیدگاه در شکل‌گیری مضامین اصلی، از جمله شناسایی چالش‌های ارزیابی و تدوین راهکارهای نوین، نقش کلیدی داشتند. اصول اخلاقی شامل کسب رضایت آگاهانه، حفظ محرمانگی و امکان خروج اختیاری رعایت شد و داده‌ها به صورت ناشناس تحلیل گردیدند.

رونوشت‌ها چندین بار مرور شدند و ۱۹۸ کد باز استخراج گردید. کدها بر اساس شباهت‌های مفهومی تجمع شدند؛ برای مثال، کدهایی مانند «عدم شفافیت معیارها» و «کمبود بازخورد سازنده» زیر مجموعه چالش‌های فرآیندی قرار گرفتند. در مرحله جستجوی مضامین، کدها به زیرمضمون‌هایی مانند موانع اجرایی و راهکارهای فناوری‌محور سازمان‌دهی شدند و در نهایت سه مضمون اصلی شامل چالش‌ها، نیازها، و راهکارها شکل گرفت. این فرآیند با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA برای مدیریت داده‌ها و حفظ شفافیت تحلیل انجام شد.

برای اطمینان از روایی و دقت، از روش‌های اعتبارسنجی شامل تطبیق توسط اعضا و بررسی همکار استفاده شد. یافته‌های اولیه به معلمان ارائه شد تا تأیید کنند که تفسیرها با تجربیاتشان هم‌راستا است. همچنین، از کارشناسان آموزشی برای اعتبارسنجی مضامین نظرخواهی شد. پژوهشگر

در ادامه ویژگی‌های شرکت‌کنندگان مصاحبه در جدول ۱ آمده است:

ردیف	عنوان شغلی	تحصیلات	سابقه کاری (سال)	مدت زمان مصاحبه (دقیقه)
۱		کارشناسی ارشد آموزش ریاضی	۸	۴۵
۲		کارشناسی علوم تربیتی	۶	۴۰
۳		کارشناسی ارشد زبان انگلیسی	۱۰	۳۵
۴		کارشناسی آموزش ابتدایی	۷	۴۲
۵		کارشناسی ارشد علوم اجتماعی	۱۲	۴۸
۶		کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی	۹	۴۶
۷		کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی	۱۱	۵۰
۸	معلم دوره ابتدایی	دکتری مدیریت آموزشی	۶	۷۰
۹		کارشناسی علوم تربیتی	۸	۴۵
۱۰		کارشناسی ارشد منابع انسانی	۷	۴۱
۱۱		کارشناسی ارشد روانشناسی	۹	۴۷
۱۲		کارشناسی آموزش ابتدایی	۱۰	۴۴
۱۳		کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی	۱۵	۵۵
۱۴		دکتری مدیریت آموزشی	۱۸	۶۰
۱۵		کارشناسی ارشد مشاوره	۱۴	۵۲
۱۶		کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی	۱۲	۵۰
۱۷		کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی	۱۶	۵۸

یافته‌ها

این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام شد تا چالش‌ها و راهکارهای نوین در ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی شناسایی شود. تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته منجر به استخراج ۱۹۸ کد باز اولیه شد. این کدها پس از تجمع و بازنگری به سه مضمون اصلی و هشت زیرمضمون سازمان‌دهی شدند: (۱) چالش‌های ارزیابی شایستگی، (۲) نیازهای معلمان، و (۳) راهکارهای نوین.

مضمون اصلی اول، چالش‌های ارزیابی شایستگی، شامل سه زیرمضمون عدم شفافیت معیارها، کمبود بازخورد سازنده، و نابرابری منطقه‌ای بود. معلمان اظهار داشتند: «معیارهای ارزیابی خیلی مبهمه، نمی‌دونیم دقیقاً چی رو باید بهتر کنیم» (معلم ۵). کمبود بازخورد هم برجسته بود: «هیچ وقت بهمون نمی‌گن کجای کارمون ضعیفه تا بتونیم پیشرفت کنیم» (معلم ۱۲). نابرابری منطقه‌ای نیز مطرح شد: «معلمان مناطق روستایی ابزار لازم برای ارزیابی رو ندارن» (معلم ۹).

می‌گیریم» (معلم ۶). سیاست‌گذاری شفاف هم مطرح شد: «باید معیارها رو مشخص و به همه اعلام کنن» (معلم ۱۰). فناوری هم پیشنهاد شد: «ارزیابی آنلاین می‌تونه دقیق‌تر باشه» (معلم ۱۵). در جدول ۲، نمونه‌هایی از صحبت‌های مصاحبه‌شوندگان به همراه مفاهیم باز (کدهای اولیه) استخراج شده از آن‌ها ارائه شده است. این مفاهیم سنگ بنای شکل‌گیری زیرمضمون‌ها و در نهایت مضامین اصلی پژوهش را تشکیل می‌دهند و بینش عمیقی نسبت به تجربیات و دیدگاه‌های مشارکت‌کنندگان در خصوص موضوع مورد بحث فراهم می‌آورند.

مضمون اصلی دوم، نیازهای معلمان، شامل آموزش استانداردهای ارزیابی، بازخورد مداوم، و ابزارهای دیجیتال بود. معلمان تأکید کردند: «نیاز به کارگاه‌های آموزشی داریم تا معیارها رو خوب بشناسیم» (معلم ۳). بازخورد مداوم خواستار شدند: «اگه بازخورد منظم بگیریم، می‌تونیم خودمون رو بهبود بدیم» (معلم ۱۴). همچنین، ابزارهای دیجیتال مطرح شد: «با فناوری می‌تونیم ارزیابی رو عادلانه‌تر کنیم» (معلم ۷). مضمون اصلی سوم، راهکارهای نوین، شامل آموزش‌های تعاملی، سیاست‌گذاری شفاف، و ادغام فناوری در ارزیابی بود. معلمان پیشنهاد کردند: «اگه دوره‌های تعاملی با همکارامون داشته باشیم، بهتر یاد

جدول ۲. نقل قول‌ها و مفاهیم باز استخراج شده

مفاهیم باز (کدهای اولیه)	نقل قول
عدم شفافیت معیارها ارزیابی سلیقه‌ای کمبود اعتماد به فرآیند عدم دیده شدن تلاش‌ها تفاوت مدارس	معیارهای ارزیابی خیلی مبهمه، نمی‌دونیم دقیقاً چی رو باید بهتر کنیم. گاهی حس می‌کنیم ارزیابی‌ها سلیقه‌ایه و بر اساس روابط شخصی انجام می‌شه، نه استانداردهای مشخص. این وضعیت باعث شده اعتمادمون به فرآیند کم بشه و احساس کنیم تلاش‌هامون دیده نمی‌شه. علاوه بر این، تفاوت‌های زیادی بین مدارس مختلف وجود داره که این ابهام رو بیشتر می‌کنه.
کمبود بازخورد سازنده بازخورد کلی عدم راهنمایی عملی عدم اصلاح نقاط ضعف کاهش کیفیت تدریس عدم ارائه بازخورد به موقع	بازخوردهای ارزیابی خیلی کلی و غیرسازنده است؛ فقط می‌گویند خوب یا بد بود، بدون راهنمایی عملی. معلمان نمی‌توانند نقاط ضعف را اصلاح کنند و کیفیت تدریس پایین می‌ماند. همچنین، بازخورد به موقع ارائه نمی‌شود و گاهی ماه‌ها طول می‌کشد.
نابرابری منطقه‌ای کمبود تجهیزات روستایی دسترسی ضعیف به اینترنت ارزیابی ناعادلانه تعداد زیاد دانش‌آموزان نارضایتی معلمان روستایی	معلمان مناطق روستایی ابزار لازم برای ارزیابی رو ندارند. مدارس روستایی تجهیزات کمتری دارن و دسترسی به اینترنت ضعیفه، که این باعث می‌شه ارزیابی عادلانه نباشه. علاوه بر این، تعداد دانش‌آموزان در کلاس‌های روستایی بیشتره و این کار ارزیابی رو سخت‌تر می‌کنه. معلمان شهری امکانات بیشتری دارن و این نابرابری رو بیشتر نشون می‌ده. در نهایت، این تفاوت‌ها به نارضایتی معلمان روستایی منجر می‌شه.
آموزش استانداردهای ارزیابی عدم هماهنگی با استانداردها آموزش عملی مثال‌های واقعی آموزش رایگان نیاز به شرکت همه معلمان	نیاز به کارگاه‌های آموزشی داریم تا معیارها رو خوب بشناسیم. بدون آموزش‌های منظم، معلمان نمی‌تونن با استانداردهای جدید هماهنگ بشن و این باعث می‌شه ارزیابی‌ها بی‌فایده بمونن. کارگاه‌ها باید عملی باشن و مثال‌های واقعی از کلاس‌ها رو شامل بشن تا مفید باشن. علاوه بر این، این آموزش‌ها باید رایگان باشن تا همه بتونن شرکت کنن.
بازخورد مداوم بازخورد دیر هنگام بازخورد عملی بازخورد شخصی‌سازی شده عملکرد واقعی ابزارهای دیجیتال بازخورد	اگه بازخورد منظم بگیریم، می‌تونیم خودمون رو بهبود بدیم. بازخوردهای فعلی خیلی دیر میان و عملی نیستن، که این باعث می‌شه معلمان نتونن تغییرات لازم رو اعمال کنن. بازخورد باید شخصی‌سازی شده باشه و بر اساس عملکرد واقعی باشه تا مؤثر باشه. علاوه بر این، باید از ابزارهای دیجیتال برای بازخورد سریع‌تر استفاده بشه.

مفاهیم باز (کدهای اولیه)	نقل قول
ابزارهای دیجیتال پردازش سریع داده‌ها نتایج دقیق‌تر آموزش ناکافی معلمان کاهش تفاوت‌های منطقه‌ای یکپارچگی ارزیابی	با فناوری ارزیابی عادلانه‌تر می‌شود. اپلیکیشن‌ها داده‌ها را سریع پردازش کرده و نتایج دقیق‌تری می‌دهند. اما معلمان ابتدایی آموزش کافی ندارند و از پتانسیل فناوری استفاده نمی‌شود. فناوری تفاوت‌های منطقه‌ای را کاهش داده و ارزیابی را یکپارچه می‌کند.

اشاره می‌شود. این جدول نشان می‌دهد که چگونه مفاهیم اولیه دسته‌بندی و سازماندهی شده‌اند تا زیرمضمون‌هایی شکل گیرند که به درک عمیق‌تر موضوع پژوهش کمک می‌کنند. در مراحل بعدی، این زیرمضمون‌ها به مضامین اصلی پژوهش منتهی خواهند شد.

اکنون برای روشن‌تر شدن فرآیند تحلیل و ارتباط بین داده‌ها و نتایج، در جدول ۳ نمونه‌هایی از کدهای اولیه (مفاهیم باز استخراج شده از مصاحبه‌ها) و زیرمضمون‌های مرتبط با آن‌ها ارائه می‌شود. پس از تحلیل داده‌ها، ۹ زیرمضمون شناسایی شد که در این جدول به نمونه‌هایی از آن‌ها

جدول ۳. زیرمضمون‌ها و مفاهیم باز استخراج شده

مفاهیم باز	زیرمضمون
ارزیابی سلیقه‌ای کمبود اعتماد به فرآیند عدم دیده شدن تلاش‌ها تفاوت مدارس	عدم شفافیت معیارها
بازخورد کلی عدم راهنمایی عملی عدم اصلاح نقاط ضعف کاهش کیفیت تدریس عدم ارائه بازخورد به موقع	کمبود بازخورد سازنده
کمبود تجهیزات روستایی دسترسی ضعیف به اینترنت ارزیابی ناعادلانه تعداد زیاد دانش‌آموزان نارضایتی معلمان روستایی	نابرابری منطقه‌ای
عدم هماهنگی با استانداردها آموزش عملی مثال‌های واقعی آموزش رایگان نیاز به شرکت همه معلمان	آموزش استانداردهای ارزیابی
بازخورد دیر هنگام، بازخورد عملی، بازخورد شخصی‌سازی شده عملکرد واقعی ابزارهای دیجیتال بازخورد	بازخورد مداوم
پردازش سریع داده‌ها نتایج دقیق‌تر آموزش ناکافی معلمان کاهش تفاوت‌های منطقه‌ای یکپارچگی ارزیابی	ابزارهای دیجیتال

مفاهیم باز	زیرمضمون
اشتراک تجربیات همکاری گروهی بهبود یادگیری فناوری شبکه‌سازی حرفه‌ای	آموزش‌های تعاملی
اعلام معیارها تأمین بودجه بهبود زیرساخت‌ها حمایت وزارت آموزش و پرورش پایداری برنامه‌ها	سیاست‌گذاری شفاف
فناوری ارزیابی ابزارهای آنلاین ارزیابی دقت بیشتر ارزیابی بازخورد سریع‌تر کاهش هزینه‌ها دسترسی بهتر	ادغام فناوری در ارزیابی

معلمان و راهکارهای نوین می‌باشند. مضامین اصلی بر اساس تحلیل کدهای باز و با هدف طراحی چارچوبی برای ارزیابی شایستگی معلمان شکل گرفته‌اند. زیرمضمون‌ها ابعاد مختلف چالش‌ها، نیازها و راهکارها را نشان می‌دهند.

در ادامه و پس از بررسی ارتباطات و الگوهای موجود در میان زیرمضمون‌های شناسایی شده، مضامین اصلی پژوهش استخراج شدند. جدول ۴، این مضامین اصلی را به همراه زیرمضمون‌های مرتبط نشان می‌دهد. مضامین اصلی شامل چالش‌های ارزیابی شایستگی، نیازهای

جدول ۴. مضامین اصلی و زیرمضمون‌ها

زیرمضمون‌ها	مضمون اصلی
عدم شفافیت معیارها کمبود بازخورد سازنده نابرابری منطقه‌ای	چالش‌های ارزیابی شایستگی
آموزش استانداردهای ارزیابی بازخورد مداوم ابزارهای دیجیتال	نیازهای معلمان
آموزش‌های تعاملی سیاست‌گذاری شفاف ادغام فناوری در ارزیابی	راهکارهای نوین

می‌کنند و نیازمند شناسایی و برطرف کردن توسط آموزش استانداردها، ارائه بازخورد مستمر و استفاده از ابزارهای دیجیتال هستند. این نیازها در مرکز مدل قرار گرفته‌اند و اهداف کلیدی فرایند به شمار می‌روند. در مرحله سوم، راهکارهای نوینی مانند آموزش‌های تعاملی، سیاست‌گذاری شفاف و ادغام فناوری در فرآیندهای ارزیابی، به عنوان مسیرهای اجرایی برای تحقق اهداف تعیین شده عمل می‌کنند. فلش‌های چرخه‌ای بین این سه مرحله بیانگر تعامل پویا و بازخورد مداوم هستند که به بهبود مستمر کیفیت ارزیابی شایستگی معلمان و ایجاد عدالت آموزشی کمک می‌نمایند و این فرایند را به یک چرخه موفق توسعه حرفه‌ای تبدیل می‌کنند. در نهایت، این چارچوب با تقویت همکاری میان معلمان و

یافته‌های پژوهش نشان داد که چالش‌های ارزیابی شایستگی شامل عدم شفافیت، کمبود بازخورد، و نابرابری منطقه‌ای است. معلمان مناطق برخوردار بر شفافیت معیارها تأکید داشتند، در حالی که معلمان کم‌برخوردار به نابرابری منابع اشاره کردند. نیازها شامل آموزش، بازخورد مداوم، و فناوری بود. راهکارها بر تعامل، سیاست‌گذاری، و استفاده از فناوری متمرکزند. بر اساس این یافته‌ها، الگویی جامع برای ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی طراحی شد؛ این الگو نشان می‌دهد که ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی یک فرایند پویا و مستمر است که از چالش‌های موجود مانند عدم شفافیت معیارها، کمبود بازخورد و نابرابری منطقه‌ای آغاز می‌شود. این چالش‌ها نقاط ضعف سیستم فعلی را نمایان

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

مورد استفاده قرار گیرد. در ادامه الگوی ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی در قالب شکل ۱ ارائه می‌گردد.

سیاست‌گذاران، بستر مناسبی برای توسعه حرفه‌ای پایدار ایجاد می‌کند و می‌تواند به‌عنوان راهنمایی برای برنامه‌ریزی‌های آینده در آموزش ابتدایی

شکل ۱. الگوی ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی

این مسائل با ادغام فناوری‌های دیجیتال قابل حل هستند.

در زمینه نیازهای معلمان، یافته‌های این پژوهش بر آموزش استانداردهای ارزیابی، بازخورد مداوم و ابزارهای دیجیتال تأکید دارد، که این نیازها با پژوهش‌های اخیر در حوزه شایستگی‌های عاطفی و دیجیتال هم‌خوانی دارد. سانز-پونز و همکاران (۲۰۲۳) در تحلیل شایستگی‌های عاطفی معلمان ابتدایی پس از کووید-۱۹، نشان دادند که معلمان جوان‌تر نیاز بیشتری به آموزش‌های عملی برای مدیریت تنوع و تفسیر عواطف دانش‌آموزان دارند، که این امر با تقاضای مشارکت‌کنندگان این مطالعه برای کارگاه‌های آموزشی عملی و مثال‌های واقعی هم‌سو است. علاوه بر این، آنتونوپولو و همکاران (۲۰۲۵) در مطالعه رهبری دیجیتال معلمان ابتدایی، بر شکاف موجود در شایستگی‌های دیجیتال تأکید کرده و یافته‌اند که آموزش ناکافی در این حوزه منجر به کاهش اثربخشی ارزیابی می‌شود، که این یافته با نیاز به ابزارهای دیجیتال برای پردازش سریع داده‌ها و نتایج دقیق‌تر در این پژوهش مطابقت دارد. این نیازها نشان‌دهنده ضرورت گذار از رویکردهای سنتی به مدل‌های مبتنی بر شواهد است، همان‌طور که پرز-سانگوستین^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در چارچوب شایستگی مراکز نوآوری آموزشی، بر اهمیت حمایت از معلمان در حوزه فناوری برای پر کردن شکاف‌های آموزشی تأکید کرده‌اند.

راهکارهای نوین پیشنهادی در این پژوهش، شامل آموزش‌های تعاملی، سیاست‌گذاری شفاف و ادغام فناوری در ارزیابی، نوآوری‌هایی را ارائه می‌دهند که با روندهای جهانی هم‌خوانی دارند. برای نمونه، کلاینگ و کنلی (۲۰۲۴) در بررسی شیوه‌های نوین ارزیابی و بازخورد در آموزش معلمان، بر استفاده از ارزیابی‌های ویدئویی و بازخورد همتایان تأکید

.....
1. Pérez-Sanagustín

بحث و نتیجه‌گیری

ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی به‌عنوان یکی از ارکان اصلی ارتقای کیفیت آموزش، نیازمند رویکردهای منسجم و متناسب با نیازهای خاص این سطح آموزشی است. پژوهش حاضر با تحلیل عمیق چالش‌ها و ارائه راهکارهای نوین، گامی در جهت بهبود فرآیندهای ارزیابی و تقویت توسعه حرفه‌ای معلمان برمی‌دارد. یافته‌های این پژوهش در خصوص چالش‌های ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی، از جمله عدم شفافیت معیارها، کمبود بازخورد سازنده و نابرابری منطقه‌ای، با مطالعات پیشین هم‌خوانی دارد و بر محدودیت‌های ساختاری در فرآیندهای ارزیابی تأکید می‌کند. برای مثال، جوشی و همکاران (۲۰۲۵) در تحلیل داده‌های PISA پیش و پس از همه‌گیری کووید-۱۹ نشان داد که چالش‌های ارزیابی شایستگی معلمان، به‌ویژه در زمینه‌های مدیریت و سازگاری، در کشورهای با درآمد متوسط و پایین تشدید شده و منجر به نابرابری‌های منطقه‌ای در دسترسی به منابع آموزشی می‌شود، که این امر با نابرابری‌های شناسایی شده در این پژوهش میان معلمان مناطق شهری و روستایی (عبادی و همکاران، ۱۴۰۰) هم‌راستا است. همچنین، گنزالز-فرناندز و همکاران (۲۰۲۳) در ارزیابی کمی و کیفی شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان، بر کمبود شفافیت در معیارهای ارزیابی و تأثیر آن بر اعتماد معلمان اشاره کرده‌اند، که این یافته با اظهارات مشارکت‌کنندگان این مطالعه مبنی بر ارزیابی‌های سلیقه‌ای و عدم دیده شدن تلاش‌ها مطابقت دارد. این چالش‌ها نه تنها دقت ارزیابی را کاهش می‌دهند، بلکه مانع از توسعه حرفه‌ای مستمر می‌شوند، همان‌طور که کلاینگ و کنلی (۲۰۲۴) در بررسی رویکردهای تحول‌آفرین ارزیابی در آموزش معلمان، به دشواری‌های ناشی از کمبود بازخورد سازنده و حمایت سازمانی اشاره کرده‌اند و پیشنهاد می‌کنند که

این پژوهش با تأکید بر طراحی چارچوبی یکپارچه برای ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی با استفاده از فناوری‌های دیجیتال، شکاف‌های موجود در پژوهش‌های داخلی را پر می‌کند و برای سیستم آموزشی ایران راه‌حلی عملی ارائه می‌دهد. اجرای این الگو می‌تواند پیامدهای مثبتی مانند بهبود کیفیت آموزش ابتدایی، افزایش انگیزه و توسعه حرفه‌ای معلمان، و کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای در دسترسی به منابع آموزشی به همراه داشته باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی در این مقاله به‌طور کامل رعایت شده است. به شرکت‌کنندگان اجازه داده شد که در هر مرحله از مطالعه انصراف دهند. همچنین، تمامی مشارکت‌کنندگان در جریان فرآیند پژوهش قرار گرفتند. شایان ذکر است که اطلاعات به‌صورت محرمانه نگهداری شد.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمان‌های مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش تمامی بخش‌های این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بر اساس اظهار نویسندگان این مقاله، هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- پورجمشیدی، م. (۱۴۰۳). ارزیابی میزان به کارگیری فناوری توسط معلمان در آموزش الکترونیکی در مدارس ابتدایی بر اساس استانداردهای بین‌المللی فناوری در آموزش (ISTE). *رویکردهای نوین آموزشی*، ۱۹(۱)، ۱۲۹-۱۴۸. [Doi: 10.22108/nea.2024.141080.2018]
- عبادی، م.، روشنی خیای، ع.، کاظمی، س.، عینی، س.، و رضایی ملاحظ، ر. (۱۴۰۰). اعتیاد به فضای مجازی در دانش‌آموزان: نقش پیش‌بین ازخودبیگانگی تحصیلی و آشفتگی روانشناختی. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۰(۲)، ۸۵-۱۰۲. [Doi: 10.22098/jsp.2021.1249]
- فتحی، م.، سادی پور، ا.، ابراهیمی قوام، ص.، و دلاور، ع. (۱۴۰۲). شناسایی ابعاد و مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و ارائه یک مدل مفهومی در سطح جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه تعلیم و تربیت اسلامی*، ۱۸(۴۶)، ۱۲۵-۱۴۶. [Doi: 10.30471/edu.2023.9191.2725]

کرده‌اند که این رویکرد با پیشنهاد ادغام فناوری برای ارزیابی آنلاین و دقیق‌تر در این مطالعه هم‌راستا است. همچنین، آنتونوپولو و همکاران (۲۰۲۵) نشان دادند که رهبری تحول‌آفرین با ادغام ابزارهای دیجیتال، رضایت معلمان را افزایش می‌دهد و تفاوت‌های منطقه‌ای را کاهش می‌دهد، که این امر با سیاست‌گذاری شفاف برای تأمین بودجه و بهبود زیرساخت‌ها در یافته‌های این پژوهش مطابقت دارد. این راهکارها نه تنها چالش‌های شناسایی شده را رفع می‌کنند، بلکه به ایجاد چارچوبی یکپارچه برای ارزیابی کمک می‌کنند، همان‌طور که جوشی و همکاران (۲۰۲۵) بر لزوم همکاری معلمان و توسعه حرفه‌ای مبتنی بر داده‌های پس از همه‌گیری تأکید کرده است. به‌طور خاص، آن‌ها دریافتند که همکاری بین معلمان و مدیران در طراحی معیارهای ارزیابی شفاف، اعتماد به فرآیند ارزیابی را افزایش می‌دهد که این امر با پیشنهاد این پژوهش برای سیاست‌گذاری شفاف هم‌راستا است.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که ارزیابی شایستگی معلمان ابتدایی با چالش‌های ساختاری مانند عدم شفافیت معیارها، کمبود بازخورد سازنده و نابرابری منطقه‌ای مواجه است، که این مسائل نه تنها دقت فرآیند را کاهش می‌دهند، بلکه مانع از توسعه حرفه‌ای معلمان و بهبود کیفیت آموزش می‌شوند. نیازهای معلمان به آموزش استاندارد، بازخورد مداوم و ابزارهای دیجیتال، همراه با راهکارهای نوین مانند آموزش‌های تعاملی و ادغام فناوری، چارچوبی یکپارچه برای غلبه بر این چالش‌ها ارائه می‌دهد. این چارچوب با تأکید بر فناوری‌های دیجیتال و سیاست‌گذاری شفاف، می‌تواند ارزیابی را عادلانه‌تر و مؤثرتر سازد و به ارتقای عملکرد معلمان در آموزش ابتدایی کمک کند. در نهایت، این مطالعه بر نقش محوری ارزیابی شایستگی در شکل‌دهی آینده آموزشی تأکید دارد و نشان می‌دهد که با بهره‌گیری از رویکردهای مبتنی بر فناوری، می‌توان کیفیت آموزش پایه را به‌طور پایدار بهبود بخشید.

برای کاربردی کردن یافته‌ها، پیشنهاد می‌شود وزارت آموزش و پرورش برنامه‌های آموزشی تعاملی مبتنی بر فناوری، مانند پلتفرم‌های آنلاین برای بازخورد فوری و کارگاه‌های مجازی، را برای معلمان ابتدایی اجرا کند تا شفافیت معیارها افزایش یابد و نابرابری‌های منطقه‌ای کاهش یابد. علاوه بر این، توسعه سیاست‌هایی برای ادغام هوش مصنوعی در ارزیابی عملکرد، مانند تحلیل ویدئویی کلاس‌ها، می‌تواند بازخورد سازنده را تسهیل کند و توسعه حرفه‌ای مستمر را تضمین نماید. این پیشنهادها نه تنها به رفع چالش‌های موجود کمک می‌کنند، بلکه زمینه‌ساز تحقیقات آینده در زمینه ارزیابی دیجیتال در نظام‌های آموزشی در حال توسعه خواهند بود.

- school teachers for competency-based primary education. *Pakistan Journal of Life & Social Sciences*, 23(1). [Doi: 10.57239/PJLSS-2025-23.1.00350]
- Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2023). NMC Horizon Report: 2023 Higher Education Edition. EDUCAUSE.
- Joshi, D. R., Khanal, J., & Chapai, K. P. S. (2025). Navigating the impact of the pandemic on teacher competencies: A comparative analysis across economic contexts using pre-and post-COVID-19 PISA data. *Social Sciences & Humanities Open*, 11, 101359. [Doi:10.1016/j.ssaho.2025.101359]
- Marzano, R. J. (2007). The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction. ASCD .ISBN: 978-1-4166-0571-3
- Mikaeili, N., Salmani, A. & Sharei, A. (2023). The effect of communication skills training on family adaptability / cohesion and coping strategies in parents of female students with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 13(1), 42-56. [Persian] [Doi:10.22098/jld.2023.13976.2126]
- Mpofu, J., & Sefotho, M. M. (2024). Challenges of competency-based curriculum in teaching learners with learning disabilities. *African Journal of Disability*, 13, 1268. https://hdl.handle.net/10520/ejcajdis_v13_n1_a1268
- Narimani, M., Salmani, A. & Sharei, A. (2025). The effectiveness of effective communication skills training on academic hope and psychological well-being in students prone to high-risk behaviors. *Journal of School Psychology*, 14(1), 82-95. [Persian] [Doi:10.22098/jsp.2025.16465.6043]
- National Center on Intensive Intervention. (2024). Assessing 21st century competencies: A report. Retrieved from <https://www.nciea.org/wpcontent/uploads/2024/12/Assessing21stCenturyCompetencies-Report-FINAL.pdf> (ERIC link: ED650123)
- OECD. (2025). Future of education and skills 2030/2040. OECD Publishing. [Doi:10.1787/future-education-skills-2030]
- OECD. (2025). Section 5: Teacher competencies for navigating complexities. OECD Publishing. [Doi:10.1787/section_5a]
- Pérez-Sanagustín, M., Kotorov, I., Teixeira, A., Mansilla, F., Broisin, J., Alario-Hoyos, C., Jerez, Ó., Teixeira Pinto, M. d. C., García, B., Delgado Kloos, C., Morales, M., Solarte, M., Oliva-Córdova, L. M., & Gonzalez Lopez, A. H. (2022). A competency framework for teaching and learning innovation centers for the 21st century: Anticipating the post-COVID-19 age. *Electronics*, 11(3), 413. [Doi:10.3390/electronics11030413]
- Ponomariovienė, J., Jakavonytė-Staškuvienė, D., & Torterat, F. (2025). Implementing competency-based education through the personalized monitoring of primary students' progress and assessment. *Education Sciences*, 15(2), 252. [Doi:10.3390/educsci15020252]
- Pourjamshidi, M. (2024). Evaluating the integration of technology by teachers in e-education in elementary schools based on the international standards for technology in education (ISTE). *New Educational Approaches*, 19(1), 129-148. [Persian] [Doi:10.22108/nea.2024.141080.2018]
- میکائیلی، ن، سلمانی، ع. و شاری، آ. (۱۴۰۲). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر انسجام / سازش‌یافتگی خانواده و راهبردهای مقابله‌ای در والدین دانش‌آموزان دختر دارای ناتوانی‌های یادگیری. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۳(۱)، ۴۲-۵۶. [Doi:10.22098/jld.2023.13976.2126]
- نریمانی، م، سلمانی، ع. و شاری، آ. (۱۴۰۴). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباط مؤثر بر امیدواری تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان مستعد رفتارهای پرخطر. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۴(۱)، ۸۲-۹۵. [Doi:10.22098/jsp.2025.16465.6043]

References:

- Adawiah, R. (2023). Teacher's constraints and challenges in implementing student attitude assessment in junior high school. *Open Education Studies*, 5(1), 20220204. [Doi:10.1515/edu-2022-0204].
- Al Maktoum, S. B., & Al Kaabi, A. M. (2024). Exploring teachers' experiences within the teacher evaluation process: A qualitative multi-case study. *Cogent Education*, 11(1), 2287931. [Doi:10.1080/2331186X.2023.2287931]
- Antonopoulou, H., Matzavinou, P., Giannoukou, I., & Halkiopoulos, C. (2025). Teachers' digital leadership and competencies in primary education: A Cross-Sectional behavioral study. *Education Sciences*, 15(2). [Doi:10.3390/educsci15020215]
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589-597. [Doi:10.1080/2159676X.2019.1628806]
- Ceallaigh, T. Ó., & Connolly, C. (2024). Navigating transformative assessment and feedback in teacher education: unveiling challenges and innovative practices. *European Journal of Teacher Education*, 47(2), 197-203. [Doi:10.1080/02619768.2024.2352816]
- Danielson, C. (2013). The framework for teaching evaluation instrument.
- Dursun, F., & Aykan, A. (2025). Exploring teachers' narratives: Challenges and strategies for enhancing the teaching process. *SAGE Open*, 15(1), 21582440251332557. [Doi:10.1177/21582440251332557]
- Ebadi, M., Roshani Khiavi, A., Kazemi, S., Eyni, S., & Rezayi, R. (2021). Cyberspace addiction in students: The predictive role of academic alienation and psychological distress. *Journal of School Psychology*, 10(2), 85-102. [Persian] [Doi: 10.22098/jsp.2021.1249]
- Fathi, M., Sadipour, E., Ebrahimiqavam, S., & Delavar, A. (2023). Identifying dimensions and components of teachers' professional competence and presenting a conceptual model in the context of the Islamic Republic of Iran. *Islamic Education Quarterly*, 18(46), 125-146. [Persian] [Doi:10.30471/edu.2023.9191.2725].
- González-Fernández, R., Ruiz-Cabezas, A., Domínguez, M. C. M., Subía-Álava, A. B., & Salazar, J. L. D. (2024). Teachers' teaching and professional competences assessment. *Evaluation and Program Planning*, 103, 102396. [Doi:10.1016/j.evalprogplan.2023.102396]
- Huong, T. T., Vy, P. N. T., & Hao, P. N. (2025). Teacher educators' challenges in training pre-service primary

- Sanz-Ponce, R., López-Luján, E., Serrano-Sarmiento, Á., & Giménez-Beut, J. A. (2023). Emotional competences of primary education teachers: A need in school post COVID-19. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 13(10), 1961-1985. [Doi:10.3390/ejihpe13100141]
- Suar, G. B., Behera, R. R., Rout, R. K., Patra, S., Panda, P., & Sethi, P. (2025). English language and pedagogical competency of prospective English teachers: insights and challenges from teacher education institutes in Odisha, India. *In Frontiers in Education*, 10, 1517466. [Doi:10.3389/educ.2025.1517466]
- Tzafilkou, K., Perifanou, M., & Economides, A. A. (2023). Assessing teachers' digital competence in primary and secondary education: Applying a new instrument to integrate pedagogical and professional elements for digital education. *Education and Information Technologies*, 28(12), 16017-16040. [Doi:10.1007/s10639-023-11848-9]